

Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi - z upoważnienia ministra -

na interpelację nr 11634

w sprawie produkcji i importu upraw oraz nasion GMO

Szanowny Panie Marszałku! W nawiązaniu do pisma z dnia 25 września 2009 r., znak: SPS-023-11634/09, przy którym przekazano interpelację posła Józefa Rojka w sprawie upraw, produkcji i importu nasion roślin genetycznie zmodyfikowanych, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Odnosząc się do pytań pana posła dotyczących podejmowanych działań ministerstwa w celu wprowadzenia zakazu upraw oraz importu GMO, informuję, że przy obecnie obowiązujących przepisach krajowych oraz w kontekście obowiązujących przepisów wspólnotowych regulujących sprawy autoryzacji i obrotu produktami genetycznie modyfikowanymi na poziomie UE podjęcie ich jest trudne do przeprowadzenia. Resort rolnictwa opowiada się przede wszystkim za jak najszybszym wprowadzeniem przepisów krajowych regulujących między innymi kwestie uprawy genetycznie modyfikowanych roślin i dopiero w oparciu o te przepisy będą możliwe dalsze działania.

Zakaz stosowania roślin genetycznie zmodyfikowanych może być podjęty wyłącznie, jeżeli państwo członkowskie dysponuje danymi naukowymi świadczącymi o szkodliwości danego produktu, które nie były znane podczas jego autoryzacji. Obecnie obowiązujące w Polsce przepisy krajowe regulujące sprawy związane z GMO (ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych, Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233, ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie, t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 41, poz. 271, z późn. zm., oraz ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach, Dz. U. Nr 144, poz. 1045 oraz z 2008 r. Dz. U. Nr 144, poz. 788) nie obejmują zasad prowadzenia upraw roślin genetycznie zmodyfikowanych. Obszar ten jest zatem nieuregulowany w krajowych przepisach. Propozycja krajowych przepisów regulujących kwestie upraw roślin transgenicznych znajduje się w projekcie ustawy Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych opracowanym w Ministerstwie Środowiska, przyjętym przez Radę Ministrów i przekazanym pod obrady Sejmu RP. W projekcie zawarta została między innymi delegacja umożliwiająca ministrowi rolnictwa i rozwoju wsi wprowadzenie zakazu uprawy roślin GMO.

Nawiązując do przedstawionego w tekście interpelacji przypuszczenia, że zanieczyszczenie modyfikowanymi genetycznie sekwencjami polskiej gorczycy białej odmiany Nakielska spowodowane było uprawami rzepaku GMO, przedkładałam następującą informację.

W wyniku pracy niemieckich służb kontrolnych w przesyłce ekologicznych nasion gorczycy białej odmiany Nakielska zostały wykryte transgeny pochodzące z rzepaku Ms8Rf3 oraz rzepaku Gt73. Oba rzepaki są dopuszczone do obrotu w UE, jednak żaden z nich nie jest dopuszczony do uprawy. Poziom modyfikacji w badanych próbach nie przekraczał poziomu 0,1%, czyli najniższego poziomu oznaczeń ilościowych. Cała przebadana partia nasion gorczycy została odesłana do Polski jako niedopuszczona do obrotu ze względu na "zerową tolerancję" dla nieautoryzowanych do uprawy w UE modyfikacji. Taka sytuacja pokazuje wspólny dla całej Europy problem, wobec którego Polska zamierza podjąć konkretne działania. Na posiedzeniu komitetu regulacyjnego dyrektywy 2001/18 w dniu 23 listopada br. w Brukseli sprawa ta zostanie formalnie podniesiona, a wraz z nią planuje się złożyć wniosek

o podjęcie wspólnych dla całej Europy działań zabezpieczających interes rolników ekologicznych i tradycyjnych.

W tekście interpelacji zostały przytoczone przykłady zakazów upraw roślin GMO wprowadzonych w innych państwach Wspólnoty. Zakazy te wprowadzono w ramach środków ochronnych ustanowionych w prawodawstwie Unii Europejskiej na podstawie art. 23 dyrektywy 2001/18/WE, czyli z zastosowaniem dowodów naukowych świadczących o szkodliwości produktu. Każdy z zakazów poparty był własnymi badaniami naukowymi bądź analizą danych z literatury naukowej. Każde z państw wprowadzających zakaz (w tym przede wszystkim Austria, zdecydowanie przeciwna produktom GMO) posiadało krajowe przepisy, które dawały im możliwość wprowadzania zakazów, których na chwilę obecną Polska nie posiada, bowiem ustawa o nasiennictwie, w której obowiązuje zakaz obrotu materiałem siewnym odmian genetycznie zmodyfikowanych, nie może być podstawą zakazu uprawy. W przypadku Polski prawną podstawę wprowadzenia zakazu umożliwi ustawa Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych, nad którą wkrótce rozpoczną się prace w parlamencie.

Przedkładając niniejszą informację oraz podejmując decyzje co do dalszego ograniczania czy zakazu stosowania produktów GMO w Polsce, należy mieć na uwadze zgodność tej decyzji z obowiązującym prawem. W dniu 16 lipca 2009 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości ogłosił wyrok w sprawie C - 165/08, w którym stwierdził, że Rzeczpospolita Polska, zakazując w ustawie o nasiennictwie wpisu odmian genetycznie zmodyfikowanych do krajowego rejestru odmian oraz zakazując dopuszczania do obrotu materiału siewnego odmian genetycznie zmodyfikowanych, uchybiła zobowiązaniom wspólnotowym, które ciążyą na niej na mocy dyrektywy nr 2001/18/WE oraz dyrektywy Rady nr 2002/53/WE. Zakazy te miały uchronić Polskę przed ekspansją produktów genetycznie zmodyfikowanych, szczególnie zakaz wprowadzony do ustawy o nasiennictwie miał zapewnić wyeliminowanie z rynku nasion odmian genetycznie zmodyfikowanych oraz tym samym uniemożliwić ich wysiewanie w kraju. Okazało się jednak, że pomimo zakazów prawo wolnego rynku europejskiego umożliwiło rolnikom sprowadzanie na własny użytek materiału siewnego z innych państw członkowskich. Wobec wyroku Polska zobowiązana jest jak najszybciej dostosować swoje przepisy do prawa wspólnotowego, aby uniknąć konsekwencji karnych. Tym samym, mając na uwadze bardzo poważną kwestię, jaką jest wykrycie w polskich nasionach domieszek transgenów, rząd liczy się z koniecznością podjęcia działań prewencyjnych, które nie będą stały w sprzeczności z prawem europejskim, oraz przedyskutowania tej sprawy na forum UE, aby zapobiec kolejnym podobnym przypadkom.

Z poważaniem

Podsekretarz stanu

Marian Zalewski

Warszawa, dnia 26 października 2009 r.